

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS AMŽIAUS IR LYTIES PAGRINDAIS MB „LUKA LT“ DARBO SKELBIME TYRIMO

2024 m. kovo 29 d. Nr. (24)SN-31)SP-35

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau vadinama ir Tarnyba) 2024 m. vasario 6 d. gautas pareiškėjos (duomenys neskelbtini) (toliau – Pareiškėja) 2024 m. vasario 5 d. skundas dėl galimos diskriminacijos amžiaus ir lyties pagrindais darbo skelbime, paskelbtame MB „Luka LT“, dėl drabužių parduojuvėje BE WOW, PC BIG Klaipėda (toliau – Parduotuvė) pardavėjos-konsultantės pareigų (toliau – Darbo skelbimas) (toliau – Skundas).

Kartu su Skundu Pareiškėja atsiuntė darbo skelbimo nuorodą, kuriame buvo pažymėta, kad „Drabužių parduojuvėje Klaipėdoje, BE WOW, PC BIG Klaipėda, ieškoma rimta, atsakinga mergina/moteris be žalingų įpročių, amžius iki 45m. Taip pat gali būti ir studente, darbas gali būti derinamas vakarais bei savaitgaliais <...> Labai norinčias bei motyvuotas merginas/moteris galime apmokinti.“ (citatos kalba netaisyta).

2024 m. vasario 14 d., vadovaujantis Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 25 straipsnio nuostatomis, kreiptasi į Pareiškėją, prašant patikslinti skundą ir informuoti: ar siūsdama skelbimą, pageidavo, kad tyrimas būtų atliktas tik dėl darbo skelbimo turinio; ar siekė, kad būtų įvertinta ir galima diskriminacija įsidarbinant (tuo atveju, jeigu kandidatavo į minimas pareigas); jeigu siekė, kad būtų įvertinta ir individuali situacija dėl priėmimo į darbą, prašyta atsakyti, ar kandidatavo (ketino kandidatuoti į pareigas), kurios nurodytos skunde nurodytame darbo skelbime; jeigu taip, prašyta aprašyti kuo detaliau aplinkybes, įskaitant apie tai, ar buvo pakviesta į darbo pokalbį, koks jo rezultatas ir kt.; ar į skelbime nurodytas pareigas darbuotoja/-as vis dar ieškoma/-as.

Vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, vaiko teisių apsaugos kontrolierė, pavaduojanti lygių galimybių kontrolierę, 2024 m. vasario 27 d. raštu Nr. (24)SN-31)S-134

kreipėsi į MB „Luka LT“ vadovą (-ę) ir paprašė motyvuotai atsakyti: kur buvo publikuojamas Darbo skelbimas, kokioje (kokiose) interneto svetainėje (svetainėse) jis buvo paskelbtas; kas ir kieno nurodymu parengė ir išplatino Darbo skelbimą; dėl kokios priežasties ir koku teisiniu pagrindu Darbo skelbime yra nurodytas reikalavimas dėl kandidatų amžiaus; ar į Darbo skelbimu siūlomas pareigas yra priimami tik nurodyto amžiaus asmenys (jei taip, koku teisiniu pagrindu); ar Darbo skelbime buvo nurodyta, kad ieškoma mergina / moteris ir siūlomas darbas moterims; jei taip, prašyta paaiškinti, dėl kokių priežasčių, motyvų ir kieno sprendimu (nurodymu) minėtos pareigos buvo siūlomos tik moterims; ar realiai kandidatams (-ėms) sudaromos lygios galimybės nepaisant lyties dirbti Parduotuvėje; jeigu taip, prašyta pagrįsti savo atsakymą; prašyta nurodyti į pareigas kandidatavusių asmenų amžių ir lytį; ar į minėtas pareigas yra priimtas (-a) darbuotojas (-a); jei taip, prašyta nurodyti asmens amžių ir lytį; kokio amžiaus ir kokios lyties darbuotojai dirba tokiose pačiose / panašiose pareigose.

Taip pat prašyta pateikti ir kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

2024 m. vasario 14 d. Pareiškėja el. paštu Tarnybą informavo, kad Darbo skelbimas jau pašalintas, į kitus minėtus klausimus atsakymų nepateikė.

2024 m. vasario 27 d. el. laišku Tarnyboje gautas MB „Luka LT“ vadovės atsakymas (toliau – atsakymas), kuriame teigiama, kad „Skelbimą CV banko portalas įkėlė savavališkai, nepatvirtinus jo ir nesumokėjus užmokesčio“. Atsakyme nurodoma, kad „Tai buvo nukopijuotas tekstas nuo kito darbo skelbimo rasto facebook platformoje. Tekstas buvo netaisytas, nes neplanuota to darbo skelbimo aktyvuoti. Buvo rašomas naujas skelbimas, pagal lygybės reikalavimus“.

Taip pat MB „Luka LT“ vadovė informavo, kad į Darbo skelbime aprašytas pareigas yra priimtas 39 metų vyras, o į darbo pokalbius buvo atėję ir vyresnės nei 56 metų moterys, tačiau buvo neįdarbintos dėl kitų priežasčių (netenkino darbo grafikas, nenorėjo dirbti oficialiai).

MB „Luka LT“ vadovė kartu su atsakymu Tarnybai papildomai pateikė internetinio darbo skelbimų portalo *CV bankas* atstovės laiško kopiją, kurioje nurodyta, kad Darbo skelbimas 2024 m. vasario 5 d. buvo aktyvuotas per klaidą ir šiuo metu yra pašalintas.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar MB „Luka LT“, internetiniame darbo skelbimų portale *CV bankas* patalpinant Darbo skelbimą, kuriame buvo nurodyta, kad į pardavėjos-konsultantės pareigas ieškoma mergina / moteris bei nurodytas kandidačių amžius (iki 45 m.), nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 11 straipsnio nuostatų, pagal kurias skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 4 ir 7 punktuose nustatytus atvejus.

Tyrimo metu taip pat buvo vertinama, ar MB „Luka LT“, internetiniame darbo skelbimų portale *CV bankas* patalpinant Darbo skelbimą dėl pardavėjos-konsultantės pareigų nurodant tik moteriškąją giminę, nepažeidė Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio nuostatų, pagal kurias skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę vienai iš lyčių, išskyrus šio įstatymo 10 straipsnio 5 punkte nurodytą atveį, reikalauti iš darbo ieškančių asmenų informacijos apie jų šeimines padėtį, amžių (išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus), privatų gyvenimą ar šeimos planus.

Tyrimo metu nevertintos aplinkybės dėl Pareiškėjos priėmimo į darbą, nes Pareiškėja Tarnybai nenurodė, ar pati kandidatavo į Skelbime nurodytas pareigas.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, kurios III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypač dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos,

tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs. Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu.

Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtinę teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas).

Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suvokiama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos.

Taigi, Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik

dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 9 dalyse.

Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad 2024 m. vasario 5 d. internetiniame darbo skelbimų portale *CV bankas* paskelbtas MB „Luka LT“ Darbo skelbimas dėl pardavėjos-konsultantės Parduotuvėje pareigų, kuriame buvo nurodyta, kad ieškoma mergina / moteris, kurios amžius iki 45 m.

Tyrimo metu MB „Luka LT“ vadovė informavo, kad „Skelbimą CV banko portalas įkėlė savavališkai, nepatvirtinus jo ir nesumokėjus užmokesčio“. Taip pat informavo, kad „Tai buvo nukopijuotas tekstas nuo kito darbo skelbimo rasto facebook platformoje. Tekstas buvo netaisytas, nes neplanuota to darbo skelbimo aktyvuoti. Buvo rašomas naujas skelbimas, pagal lygybės reikalavimus“. MB „Luka LT“ vadovė pažymėjo, kad į Darbo skelbime aprašytas pareigas yra priimtas 39 metų vyras, o į darbo pokalbius buvo atėję ir vyresnės nei 56 metų moterys, tačiau buvo neįdarbintos dėl kitų priežasčių (netenkino darbo grafikas, nenorėjo dirbti oficialiai). Kartu su atsakymu Tarnybai papildomai pateiktoje internetinio darbo skelbimų portalo *CV bankas* atstovės laiško kopijoje nurodyta, kad Darbo skelbimas 2024 m. vasario 5 d. buvo aktyvuotas per klaidą ir šiuo metu yra pašalintas.

Pareiškėja nepateikė informacijos, ar ji pretendavo į minėtas pareigas, dėl to nebuvo vertinama, ar konkrečiai ji buvo diskriminuojama amžiaus bei lyties pagrindais, MB „Luka LT“ organizuojant darbuotojų atranką.

Iš tyrimo metų gautų duomenų nustatyta, kad MB „Luka LT“ Darbo skelbimas interneto darbo skelbimų portale *CV bankas* buvo aktyvuotas per klaidą bei buvo pašalintas, t. y. lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai nutraukti.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 3 dalies 4 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Nutraukti tyrimą dėl galimo Lygių galimybių įstatymo 11 straipsnio pažeidimo bei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio pažeidimo, kadangi lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai buvo nutraukti.

2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir MB „Luka LT“ vadovę.

Sprendimas per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė,
pavadojanti lygių galimybių kontrolierę

Edita Žiobienė